

DOI: <https://doi.org/10.33731/52022.270784>

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНДУСТРІЇ МОДИ В УКРАЇНІ: ДИЗАЙНЕРСЬКЕ РІШЕННЯ

Ніна Самолова,
*старший науковий співробітник
Центру експертних досліджень
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України
ID ORCID: 0000-0003-3124-0376*

Право модної індустрії — це галузь права, що регулює суспільні відносини, які виникають у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з продуктами легкої та косметичної промисловості. Суб'єктами є дизайнери, будинки моди, розповсюджувачі (дистриб'ютори), виробники, модельні агенції, постачальники, фотографи тощо. Комплекс інститутів права, які регулюють правовідносини в цій діяльності, можна визначити як міжгалузевий, у якому поєднується кілька сфер: право інтелектуальної власності, договірне право, екологічне, торговельне, митне, захист прав споживачів, трудове право, медійне право тощо. Наразі в Україні існує кілька способів охорони права інтелектуальної власності на дизайнерське рішення: це принаймні авторське право, патентне право (реєстрація в якості промислового зразка), торговельна марка. Продукти творчої діяльності, такі як дизайнерські рішення у сфері моди, що виражені в товарах, можуть отримувати охорону як об'єкти права інтелектуальної власності. Дизайнерське рішення, втілене у певному товарі, може отримати охорону одним або одночасно кількома інститутами інтелектуальної власності. Дизайнерські рішення у сфері моди в законодавстві прямо не визначені, однак їхні особливості знаходять відображення в ознаках різних об'єктів права інтелектуальної власності.

Ключові слова: об'єкти права інтелектуальної власності, торговельна марка, корисна модель, авторське право, промисловий зразок, незареєстрований промисловий зразок, комерційне найменування

Цьогоріч з 3 по 6 лютого Ukrainian Fashion Week відсвяткував своє 25-річчя, і з цього приводу був проведений новий сезон показів колекцій FW22–23, який відбувся у форматі *phygital* та проходив на території Мистецького арсеналу в онлайн-трансляції на цифрових платформах Ukrainian Fashion Week та медіасервісі Megogo. У своєму виступі голова Ukrainian Fashion Week Ірина Данилевська зазначи-

ла: «25 років Ukrainian Fashion Week — це не просто 25-річна історія однієї компанії. Це історія українських дизайнерів, яких одного разу об'єднала наша ідея зробити свою країну модною. Створити в країні нову індустрію, яка важлива як для економіки країни, так і для розвитку її культури. Сьогодні нашими пріоритетами є *sustainability*, діджиталізація, різноманітність та інклюзивність. Саме на них зараз буду-

ється українська та світова fashion-індустрія». Тиждень моди відкрив показ колекції бренду Heart Rate від відомого українського стиліста Сергія Бизова, який представив колекцію вуличного одягу для міського життя після пандемії COVID-19. Саме на цьому подіумі Українського тижня моди свого часу дебютували Андре Тан, Лілія Літковська, Жан Гріцфельдт, Олена Буреніна, Іван Фролов, Яна Червінська.

Як відомо, індустрія моди належить до одного з 13 підсекторів творчих галузей: реклама, архітектура, ринки творів мистецтва та антикваріату, ремесла, дизайн, фільми та відео, програмне забезпечення інтерактивного дозвілля, музика, виконавчі види мистецтва, видавнича справа, розробка програмного забезпечення та комп'ютерних ігор, телебачення і радіо та безпосередньо дизайнерська мода, тому цей захід є дуже актуальним для нашої країни. Індустрія моди з кожним роком набуває все більших масштабів, тому вона впливає перш за все на економіку країни, адже прибутки становлять мільйони і навіть мільярди, і їх можна порівняти з прибутками інших провідних галузей господарства.

Тому саме зараз, під час війни, модна індустрія здатна не тільки впливати на економіку держави, а й нести в собі моральне та патріотичне навантаження. Важливим є той факт, що українські митці продовжують працювати й надихати людей будь-якого віку під час воєнних дій. Відомий журнал Vogue назвав 5 модних колекцій, натхнених українською культурою: The Coat by Katya Silchenko, Marianna Senchina, UDANA x IRYNA TITENKO, PAPA YA, JJSQUEE.

The Coat by Katya Silchenko: український бренд нещодавно представив мініколекцію з сукні-футляра, укороченого топа, джинсовки і багато чого іншого. Уся колекція представлена в єдиному відтінку — це колір української пшениці. Колекцію відшивали з натуральних тканин прямо під час того, як окупанти били ракетами по мирних містах Украї-

ни. Marianna Senchina: український бренд одягу показав невелику колекцію, родзинкою якої стали кольори українського прапора. Саме аплікація з синьо-жовтих кольорів — це символ майбутньої перемоги України над Росією. Ця колекція стала благодійною — весь прибуток від продажу передадуть до благодійного фонду Марії Єфросиніної «MASHA Foundation», а звітди розподілять на потреби жінок, людей похилого віку та дітей, які постраждали від агресії РФ в Україні.

Право модної індустрії (далі — ПМІ) на сьогодні не є унормованим поняттям, однак з огляду на практику його можна визначити як галузь права, що регулює суспільні відносини, які виникають у зв'язку з діяльністю, пов'язаною зі створенням, популяризацією, виробництвом та просуванням на ринку відповідних продуктів легкої та косметичної промисловості. Суб'єктами ПМІ є дизайнери, будинки моди, розповсюджувачі (дистриб'ютори), виробники, модельні агенції, постачальники, фотографи тощо. ПМІ можна визначити як міжгалузеве, у якому поєднується кілька сфер: право інтелектуальної власності, договірне право, екологічне, торгове, митне, захист прав споживачів, трудове право, медійне право тощо.

Українська індустрія моди почала створювати внутрішній ринок нещодавно, що й пояснює, чому модне право не могло існувати раніше — не існувало правових відносин, які потрібно регулювати. Однак нині формуються освітні платформи, що ознайомлюють, популяризують модний бізнес і пояснюють важливість правової усвідомленості та захисту власних творінь. Fashion Business Conference, Асоціація учасників ринку дизайнерського одягу, взуття та аксесуарів (АУРДОВА) — це неповний перелік формувань в Україні, які організують конференції, форуми, семінари, щоб допомогти вести бізнес-процеси в моді успішно і в рамках закону.

Наразі в Україні існують принаймні три способи охорони права інтелектуальної власності в індустрії моди: авторське право, патентне право (реєстрація в якості промислового зразка), знак для товарів і послуг (торговельна марка).

Після набуття чинності Угодою про асоціацію з ЄС сфера охорони прав інтелектуальної власності в Україні почала активно реформуватися. Нині відбувається поступове приведення законодавства країни до стандартів *acquis* ЄС, створення умов для посилення економічних і торговельних відносин, створення умов для досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності, спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності в Україні.

Продукти творчої діяльності, зокрема дизайнерські рішення у сфері моди, що виражені в товарах, можуть отримувати охорону як об'єкти права інтелектуальної власності. Дизайнерське рішення, втілене в певному товарі, може отримати охорону одним або кількома інститутами інтелектуальної власності. Дизайнерські рішення у сфері моди в законодавстві прямо не визначені, однак їхні властивості знаходять відображення в ознаках різних об'єктів права інтелектуальної власності.

Дизайнерські рішення зрештою втілюються в товарах легкої промисловості, таких як текстильні вироби, галантерейні вироби, парфуми, косметика, біжутерія та ювелірні вироби. Продукція легкої промисловості, а саме одяг та галантерейні вироби, завжди посідали визначене місце в економіці України. Одяг та взуття віднесені до товарів першої необхідності, а отже, становлять витратну частину бюджету кожної української сім'ї. За даними Державної служби статистики України, витрати українців на одяг і взуття за місяць становили 5,3 % у 2016 р.; 4,9 % — у 2018–2019 рр. та 4,1 % — у 2020 р. [1].

Наразі українські споживачі задовольняють свої потреби у цих товарах

переважно продукцією закордонного походження, хоча ми маємо власне виробництво, яке останнім часом набуває все більшої конкурентоспроможності. Для товарів індустрії моди конкурентоспроможність складається з таких критеріїв як якість, дизайн, нові споживчі, медико-біологічні, функціональні та інші властивості [4].

За даними дослідження «Стан розвитку дизайну в Україні», що проводилось у 2019 році агенцією економічного розвитку PPV Knowledge Networks за підтримки Українського культурного фонду, 80 % дизайнерів убачають необхідність у вдосконаленні норм щодо захисту їхніх авторських прав. Дизайнери також констатували, що мають труднощі із застосуванням правової бази до охорони своїх розробок [4], тобто самостійно скористатися правом на охорону права інтелектуальної власності українські дизайнери можуть. На це є кілька причин, а саме: незрозуміло, який виріб може отримати охорону (є охороноздатним), а який ні; незрозуміло, який інститут права інтелектуальної власності доцільно застосовувати для охорони конкретної розробки. Окрім того, отримання правової охорони в якості промислового зразка або торговельної марки має досить високу вартість реєстрації. Цей перелік не є вичерпним.

Питання щодо правового врегулювання охорони дизайнерського рішення у сфері моди на сьогодні не вирішено спеціальним законодавством, проте правове положення дизайнерських рішень вивчали В. Гаврилов, Л. Кучинський, А. Берестовська, В. Макода, О. Осіпова, А. Федоров, О. Бондаренко, В. Вірченко, Н. Халаїв, О. Харитонова, А. Юрченко, І. Шуміло.

Дизайнерське рішення, що втілене у товарі, може містити в собі об'єкти авторського права, промисловий зразок, когнітивну модель, торговельну марку, географічне зазначення, комерційне найменування. Однак за наявності у товарі одразу кількох об'єктів права інтелекту-

альної власності автор наразі реєструє не всі, а один/два, вибираючи між ефективністю охорони та вартістю реєстрації (отримання свідоцтва чи патенту).

Авторське право. У статті 8 Закону України «Про авторське право та суміжні права» наведено перелік об'єктів авторського права і разом з тим зазначено, що правова охорона поширюється тільки на форму твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі [5].

При цьому закон не містить визначення поняття «твір». Важливо, що охороні підлягають всі твори, як оприлюднені, так і не оприлюднені, як завершені, так і не завершені, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, мети (освіта, інформація, реклама, пропаганда, розваги тощо) [5]. При цьому статтею 2 Бернської конвенції передбачено, що за законодавством країн Союзу зберігається право зазначити, що художні та літературні твори або їх види не підлягають охороні, якщо вони не закріплені в тій або іншій матеріальній формі [6].

В Україні перенесення з паперу на тканину малюнка є відтворенням, незважаючи на зміну форми існування твору, тканина стає примірником малюнка. З цього приводу Е. П. Гаврилов зазначає, що «переведення площинного зображення в об'ємне і навпаки — переведення об'ємного твору в площинне, якщо вони включають елементи творчості, не можуть розглядатися як відтворення. Але, звичайно, якщо творчість при цьому не привноситься, це випадок відтворення» [7, 20].

Відомо, що орнаменти тканин ще в 1787 році набули охорони засобами авторського права, одними з перших серед інших об'єктів авторського права [8, 120]. У Кодексі інтелектуальної власності Франції (п. 14) під об'єктами права інтелектуальної власності розуміються виробки сезонної індустрії одягу та аксесуарів. Сезонною індустрією з виготовлення одягу та аксесуарів вважаються ті

галузі, які у зв'язку з вимогами моди постійно змінюють форму та зовнішній вигляд своєї продукції, а саме: швейна та хутряна галузь, галузь спідньої білизни, вишивка, мода, взуттєва галузь, галузь із шиття рукавичок, шкіряна галантерея, виготовлення тканин високої новизни або призначених для високої моди (*haute couture*), виготовлення аксесуарів та взуття, фабрики, що виготовляють тканини для меблів [9].

Промисловий зразок. Промисловий зразок у статті 1 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» визначається як результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання. Відповідно до ч. 2 статті 5 закону об'єктом промислового зразка може бути зовнішній вигляд виробу або його частини, що визначається, зокрема, лініями, контурами, кольором, формою, текстурою та/або матеріалом виробу, та/або його оздобленням [10]. Відповідно до статті 6 закону щодо критеріїв охороноздатності промислового зразка варто вказати таке.

1. Промисловий зразок відповідає критеріям охороноздатності, якщо є новим і має індивідуальний характер.

Цивільний кодекс України визначає критерії придатності промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності в статті 461: промисловий зразок повинен бути новим відповідно до закону. У ч. 2 статті 461 ЦКУ зазначається, що об'єктом промислового зразка можуть бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, що визначають зовнішній вигляд промислового виробу [11]. Будь-яке дизайнерське рішення завжди виражає форму елементів предметного середовища і виражається малюнком (ескізом, кресленням). Тобто майже всі промислові зразки є дизайнерськими рішеннями, проте не всі дизайнерські рішення можуть стати промисловим зразком, а лише ті з них, які відображають вигляд промислового виробу. Промисловий зразок визнається новим, якщо сукупність його суттєвих ознак не

стала загальнодоступною у світі до дати подання заявки до Установи або якщо заявлено пріоритет до дати її пріоритету. Окрім того, у процесі встановлення новизни промислового зразка береться до уваги зміст усіх раніше одержаних Установою заявок, за винятком тих, що на зазначену дату вважаються відкликаними або за ними Установою прийняті рішення про відмову у видачі патентів і вичерпані можливості оскарження таких рішень [10]. Звісно, це значно звужує коло дизайнерських рішень, що можуть бути зареєстровані як промисловий зразок, оскільки мода існує впродовж усього життя людства і дизайнерам не так легко створити нову та оригінальну модель. Модні тенденції час від часу повертаються в колекціях дизайнерів, та ще однією особливістю є саме нетривалий строк експлуатації виробів. Зазвичай дизайнерська річ є актуальною кілька сезонів, тому немає сенсу отримувати патент зі строком охорони 5 років на річ, що за півтора року вже не буде використовуватися патентовласником у виробництві. Тому патенти у сфері моди застосовуються лише для охорони тих дизайнерських рішень, які стали класичними та знаковими для цього бренду і випускаються майже у кожній колекції з різними незначними змінами. Наприклад, французький будинок моди Hermès від 2010 року отримав патент на промисловий зразок в Україні на сумку, а Chanel у 2020 році — на поясну сумку [12]. Державний реєстр патентів України на промислові зразки налічує близько 70 патентів на сумки, близько 90 на підошву для взуття та 404 на хутряні пальта.

Відповідно до норм Євросоюзу про правову охорону промислових зразків, а саме Директиви 98/71/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13 жовтня 1998 року про правову охорону промислових зразків та Регламенту Ради (ЄС) № 6/2002 від 12 грудня 2001 року про промислові зразки Співтовариства в законі, серед інших, з'являється нове

поняття — незареєстрований промисловий зразок.

2. Промисловий зразок може одержати правову охорону як:

- зареєстрований промисловий зразок, якщо його внесено до Реєстру в порядку, передбаченому вказаним законом, або якщо йому надано правову охорону в Україні відповідно до міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;
- незареєстрований промисловий зразок, якщо його доведено до загального відома в порядку, передбаченому вказаним законом.

Незареєстрований промисловий зразок вважається доведеним до загального відома, якщо він був опублікований, експонований на виставці, використаний у торгівлі або в інший спосіб оприлюднений таким чином, що під час звичайного провадження господарської діяльності такі заходи з об'єктивних причин могли стати відомими у колах, що спеціалізуються у відповідній галузі та провадять свою діяльність на території України [10]. Незареєстровані промислові зразки, на перший погляд, покликані вирішити проблеми дизайнерів, оскільки не потребують реєстрації; строк правової охорони — 3 роки від дати його доведення до загального відома; власник має право забороняти його копіювання та використання із застосуванням промислового зразка, застосування такого виробу, пропонування для продажу в тому числі через Інтернет, продаж, імпорт (ввезення), експорт (вивезення) та інше введення його в цивільний оборот або зберігання такого виробу в зазначених цілях; на вимогу власника порушення його прав має бути припинено і збитки відшкодовані [10]. Однак у разі міжкордонного товарообігу застосування правової охорони до незареєстрованого промислового зразка неможливе, оскільки для реєстрації в Митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності необхідно подати до Держав-

ної митної служби України заяву про реєстрацію об'єкта ПІВ у митному реєстрі разом з копією документа, який підтверджує реєстрацію в Україні права інтелектуальної власності [13].

Корисна модель. На відміну від попередніх об'єктів, корисна модель являє собою не суто дизайнерське (призначене для задоволення естетичних потреб), а технічне рішення, тобто таке, що має підсумком отримання саме технічного результату. З цієї точки зору корисна модель, мабуть, є оптимальним способом охорони технічних рішень у галузі модної індустрії, оскільки патент на таке рішення можна отримати досить швидко, до того ж, до корисної моделі не застосовується умова винахідницького рівня, тобто для отримання правової охорони достатньо дотримання критеріїв новизни та промислової придатності. До технічних рішень у цій сфері можна віднести одягове обладдя та виробництво тканин. Патенти на корисну модель в Україні реєструються на різні тканини, на підшву для взуття [15], різні сумки (сумку-клатч, сумку-трансформер, сумку зі змінною лицьовою оболонкою, сумку, що складається), застібки до них тощо [16].

Торговельна марка (знак для товарів та послуг). У статті 492 Цивільного кодексу України зазначається, що торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, серед товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів [11].

Нанесені на товари комбіновані позначення здатні вирізняти їх серед інших торговельних марок, гарантують

їх упізнаваність та престижність, а оригінальна форма виробу (наприклад, пляшки парфумів Salvador Dalí чи Nina Ricci) створює імідж та індивідуалізує їх серед інших брендів.

Відповідно до А. В. Тофіло «колір або поєднання кольорів як таке може бути зареєстроване як знак, якщо це не основний колір (чорний, білий та сім кольорів, що становлять кольори веселки). Рухомі позначення (позначення зображення, що рухається) являють собою малюнок, зображення, слова, що рухаються. Зокрема, таким знаком може бути анімаційне зображення, геометрична фігура, що здійснює певні рухи у часі...» [17]. Вітчизняне законодавство не містить обмежень щодо кольорів, які використовуються для зображення тієї чи іншої торговельної марки. Як зазначає А. А. Шестимиров, «процес розробки позначення (товарного знака) підпорядковується загальним методологічним закономірностям дизайнерського проектування» [18].

Проте в українському законодавстві відсутнє положення про авторство на торговельну марку, що не означає відсутність авторських прав на твір, який реєструється як торговельна марка. Однак не всі позначення торговельних марок є дизайнерськими рішеннями. Зокрема прості словесні назви або абрєвіатури не набуватимуть охорони як твори, лише як торговельні марки. Дизайнерськими ж позначення визнаються у вигляді композицій ліній, фігур різних форм, плям, кольорів, зображених на площині або в просторі, тобто форма та елементи позначення. Тобто авторське право буде виступати первинним стосовно прав на знак для товарів і послуг, на який отримано свідоцтво, оскільки в ч. 6 статті 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» зазначається, що «виключне право власника свідоцтва забороняти іншим особам використовувати без його згоди зареєстрований

знак не поширюється на здійснення будь-якого права, що виникло до дати подання заявки» [19].

Стаття 25 Закону України пЗТП визначає, що правова охорона на добре відомий знак здійснюється згідно зі статтею *bis* Паризької конвенції про охорону промислової власності, та вказує, що знак може бути визнаний добре відомим незалежно від реєстрації його в Україні [20]. У США за законом про товарні знаки (так званий закон Ленгема) передбачено реєстрацію товарним знаком один колір, саме з цієї причини виникли відомі у світі моди судові спори. Зокрема у 2011 році Christian Louboutin захищав свої права у судовому процесі проти іншого французького будинку моди Yves Saint Laurent (YSL). Підставою звернення до суду був випуск монохромної колекції взуття, у тому числі і яскраво-червоного кольору маркою YSL, чим було порушено право на «червону підощву». Водночас YSL посилався на історію свого бренда та на колекції, які були випущені до реєстрації позивачем торговельної марки «яскраво-червоного кольору». Апеляційний суд США дійшов висновку, що товарний знак Christian Louboutin обмежується використанням у виробках, у яких червона підощва контрастує з основною частиною виробу [21]. Таким чином, з одного боку, не обмежується право інших дизайнерів і не створюється монополія на використання певною фірмою певного кольору, а з іншого боку, право на торговельну марку захищається. Відомими є випадки реєстрації сумок: французький бренд Chanel отримав в Україні два свідоцтва на сумки як знаки для товарів і послуг у 2017 та 2018 роках [12]. Порівняно з промисловим зразком до торговельних марок висувається критерій не світової новизни, а лише локальної. Торговельна марка дає змогу індивідуалізувати товари одного виробника стосовно інших виробників. Для сфери індустрії моди ідентифікація виробника відіграє мало не найважливішу роль, оскільки

допомагає споживачу відрізнити товар одного виробника від іншого. У цивільному законодавстві передбачено три засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту та продукції, що ними виробляється: комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки, географічні зазначення. Ці об'єкти поєднує спільна мета — індивідуалізувати суб'єктів підприємницької діяльності, позначити різницю між ними, дати змогу відрізнити товари та послуги одного суб'єкта від однорідних товарів та послуг іншого, а також рекламувати як самого суб'єкта, так і якість та властивості його продукції (послуг) [22].

Дизайнерські рішення, втілені у виробках в Україні, спроможні отримати охорону одразу і як промисловий зразок, і торговельна марка (знак для товарів і послуг), і як корисна модель, про що свідчить приклад із сумками, наведений у статті. Однак відсутня сама процедура надання охорони дизайнерським рішенням. Для комплексного захисту дизайнерського рішення в системі транскордонної охорони інтелектуальних прав насамперед потрібно ввести поняття «дизайнерське рішення» законодавчо. До того ж, урахувавши, що дизайнерські рішення у сфері індустрії моди мають сезонний короткостроковий характер, законодавчо варто закріпити «прискорений пільговий режим захисту» дизайнерських рішень індустрії моди: закріпити період (наприклад, один рік), протягом якого таке дизайнерське рішення після подачі заявки на реєстрацію об'єкта інтелектуальної власності підлягає захисту, включаючи і транскордонне переміщення (експорт та імпорт), однак офіційні збори за реєстрацію платяться після спливу одного року, що дасть змогу авторам дизайнерських рішень зрозуміти їх актуальність і купівельну спроможність товарів та запобігти значним витратам на реєстрацію об'єктів права інтелектуальної власності. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Статистичні дані Державної служби статистики України: Витрати і ресурси домогосподарств України (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Статистичні дані Державної служби статистики України: Товарна структура зовнішньої торгівлі України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Стратегія розвитку легкої промисловості РФ на період до 2020 року : затв. наказом Мінпромторгу РФ від 24.09.2009 № 853. URL: <https://zakonbase.ru/content/part/641284m>.
4. Кривецька Л., Кобриневич М., Воробей В., Плющева О. Стан розвитку дизайну в Україні. Львів, 2019. 80 с. URL: http://uaculture.org/wpcontent/uploads/2020/01/232708_analitychnyj-zvit_monitoryng-rozvytku-dyzajnu-v-ukrayini.pdf.
5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
6. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 25.10.1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051 (дата звернення: 15.12.2020).
7. Гаврилов Э. П. Комментарий Закона Российской Федерации об авторском праве и смежных правах. Москва: Фонд «Правовая культура», 1996. 20 с.
8. Бентли Л., Шерман Б. Право интеллектуальной собственности: Авторское право / пер. с англ. Санкт-Петербург : Юридический центр Пресс. 2004. 120 с.
9. Кодекс Интеллектуальной собственности Франции : станом на 28.12.2020 року. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006069414/LEGISCTA000006161634/#LEGISCTA000006161634.
10. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.
11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
12. Спеціальна інформаційна система Укрпатенту. URL: <https://sis.ukrpatent.org/uk>.
13. Про внесення змін до Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону від 09.06.2020 № 282 : наказ Міністерства фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0548-20#Text>.
14. Гейнеман А. А. Объекты интеллектуальной собственности в моде. URL: <http://designersfromrussia.ru/innovations-in-the-fashion-as-objects-to-protection/>.
15. Відомості з Державного реєстру патентів України на корисні моделі. URL: <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=search>.
16. Відомості з Державного реєстру патентів України на корисні моделі. URL: <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=viewsearchres&page=4>.
17. Тофіло А. В., Левічева О. Д. Набуття прав інтелектуальної власності : навчальний посібник. Київ : Держ. ін-т інтел. власн. 2008. 182 с.
18. Шестимиров А. А. Товарные знаки : учебное пособие. Москва : ВНИИПИ. 1995. 58 с.
19. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.
20. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
21. The role of IP rights in the fashion business: a US perspective. URL: https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2018/04/article_0006.html.
22. Бошицький Ю. Л. Щодо пріоритетів співробітництва України з ЄС в контексті забезпечення прав людини у сфері інтелектуальної власності. Часопис Київського університету права. 2019/1. С. 168–175.

1. *Statystychni dani Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy: Vytraty i resursy domo-hospodarstv Ukrainy (za danymy vybirkovoho obstezhennia umov zhyttia domo-hospodarstv)*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. *Statystychni dani Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy: Tovarna struktura zovnishnoi torhivli Ukrainy*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. *Stratehiia rozvytku lehkoj promyslovosti RF na period do 2020 roku : zatv. nakazom Minpromtorhu RF vid 24.09.2009 № 853*. URL: <https://zakonbase.ru/content/part/641284m>.
4. Kryvetska L., Kobrynovykh M., Vorobei V., Pliushcheva O. *Stan rozvytku dyzainu v Ukraini*. Lviv, 2019. 80 s. URL: http://uaculture.org/wpcontent/uploads/2020/01/232708_analitychnyj-zvit-monitoryng-rozvytku-dyzajnu-v-ukrayini.pdf.
5. *Pro avtorske pravo i sumizhni prava : Zakon Ukrainy vid 23 hrudnia 1993 r. № 3792-XII*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
6. *Bernska konventsiiia pro okhoronu literaturnykh i khudozhnykh tvoriv vid 25.10.1995 r.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051 (data zvernennia: 15.12.2020).
7. Havrylov Э. П. *Kommentaryi Zakona Rossyiskoi Federatsyy ob avtorskom prave y smezhnykh pravakh*. Moskva: Fond «Pravovaia kultura», 1996. 20 s.
8. Bently L., Sherman B. *Pravo yntellektualnoi sobstvennosti: Avtorskoe pravo / per. s anhl. Sankt-Peterburh : Yurydicheskyi tsentr Press. 2004. 120 s.*
9. *Kodeks Inteltektualnoi vlasnosti Frantsii : stanom na 28.12.2020 roku*. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006069414/LEGISCTA000006161634/#LEGISCTA000006161634.
10. *Pro okhoronu prav na promyslovi zrazky : Zakon Ukrainy vid 15 hrudnia 1993 r. № 3688-XII*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.
11. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
12. *Spetsialna informatsiina systema Ukrpatentu*. URL: <https://sis.ukrpatent.org/uk>.
13. *Pro vnesennia zmin do Poriadku reiestratsii u mytnomu reiestri obiektiv prava intelektualnoi vlasnosti, yaki okhoroniaiutsia vidpovidno do zakonu vid 09.06.2020 № 282 : nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0548-20#Text>.
14. Heineman A. A. *Ob`ekty yntellektualnoi sobstvennosti v mode*. URL: <http://designersfromrussia.ru/innovations-in-the-fashion-as-objects-to-protection/>.
15. *Vidomosti z Derzhavnoho reiestru patentiv Ukrainy na korysni modeli*. URL: <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=search>.
16. *Vidomosti z Derzhavnoho reiestru patentiv Ukrainy na korysni modeli*. URL: <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=viewsearchres&page=4>.
17. Tofilo A. V., Lievicheva O. D. *Nabuttia prav intelektualnoi vlasnosti : navchalnyi posibnyk*. Kyiv : Derzh. in-t intel. vlasn. 2008. 182 s.
18. Shestymyrov A. A. *Tovarnye znaky : uchebnoe posobyе*. Moskva : VNIYPY. 1995. 58 s.
19. *Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh : Zakon Ukrainy vid 15 hrudnia 1993 r. № 3689-XII*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.
20. *Paryzka konventsiiia pro okhoronu promyslovoi vlasnosti vid 20.03.1883 r.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
21. *The role of IP rights in the fashion business: a US perspective*. URL: https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2018/04/article_0006.html.
22. Boshytskyi Yu. L. *Shchodo prioritetiv spivrobotnytstva Ukrainy z YeS v konteksti zabezpechennia prav liudyny u sferi intelektualnoi vlasnosti*. Chasopys Kyivskoho universytetu prava. 2019/1. s.

Надійшла до редакції 19.09.2022 року

Samolovova N. Protection of intellectual property rights in Ukraine: design solution. The law of the fashion industry is a branch of law that regulates public relations arising in connection with activities related to products of the light and cosmetic industries. Creative products, such as fashion designs expressed in products, may be protected as intellectual property rights. A design solution embodied in a particular product may be protected by one or more intellectual property institutions.

Design solutions in the field of fashion are not directly defined in the legislation, but their properties are reflected in the features of various objects of intellectual property rights. The design solution embodied in the product may include copyright, industrial design, utility model, trademark, geographical indication, trade name. However, if the product contains several objects of intellectual property rights at once, the author currently registers not all, but one/two due to the cost of registration (obtaining a certificate or patent). There is an example of a bag given in the article, which shows how protection for an industrial design and a trademark can be received immediately. But there is no procedure for providing protection by design solutions.

For comprehensive protection of a design solution in the system of cross-border protection of intellectual property rights, foremost it is necessary to introduce the concept of «design solution» by law. Furthermore, since design solutions in the fashion industry are seasonal and short-term, the law should give «accelerated preferential treatment» to design solutions in the fashion industry. This means that, after a design decision is registered, it is protected for one year. After one year, the designers pay the fees to officially register the intellectual property rights. This way, the designers can understand the relevance and purchasing power of the goods and avoid paying high fees to register intellectual property rights.

Keywords: objects of intellectual property rights, trademark, utility model, copyright and/or related rights, industrial design, unregistered industrial design, utility model, commercial name